

Hermans samlede Produktion omfatter 625 Arbejder, hvoraf 59 entomologiske, henved 400 ornithologiske og over 100 etnografiske; i alle 3 Afdelinger findes bindtykke Værker.

Dansk Ornithologi var ikke Herman ukendt, og med flere danske Ornithologer stod han i Forbindelse. I sine Afhandlinger om de ungarske Ringmærkningsforsøg forsømte han heller ikke at henlede Opmærksomheden paa, at Ringmærkningstanken og dens første Udførelse skyldtes en dansk Mand.

O. H.

ANMELDELSER.

FUGLENE VED DE DANSKE FYR I 1913. 31. AARSBERETNING OM DANSKE FUGLE. VED R. HØRRING.

(Særtryk af Vidensk. Medd. Naturh. Foren. Bd. 66. Kbhvn. 1914.)

Aarsberetningen holder sig nær op ad dens talrige Forgængere. — Der faldt i 1913 ved Fyrene ialt mindst 4000 Fugle tilhørende 78 Arter; 1885 indsendtes til zoologisk Museum. Tallet af Arter, der i Aarenes Løb er faldne ved Fyrene, er nu naaet op til 167 i de sidste 28 Aar; i 1913 faldt af nye Arter: Odinshane (*Phalaropus hyperboreus*), Hejre (*Ardea cinerea*) og Dværgfalk (*Falco æsalon*).

Afsnittet »Forskellige Jagttagelser fra Fyrene« viser, at flere af Fyrmestrene har Betingelser for med fornøden Vejledning at kunne yde noget værdifuldt som Jagttagere.

Den meget lille Del af Beretningen, som hedder »Meddelelser om mindre almindelige danske Fugle«, kunde uden Skade undværes, da disse Meddelelser kun er faa og tildels omtalte andetsteds; lidt forvirrende virker det ogsaa, naar det mægtige Træk af Nøddekriger, der i Efteraaret 1913 gik over Danmark, kun har sat sig Spor i Aarsberetningen ved Meddelelser fra to Fyr, om at Nøddekriger er set.

Danmark ejer nu en enestaaende Samling af Jagttagelser fra Fyrene; det vil være fortjenstfuldt at fortsætte med Indsamlingen af disse Jagttagelser, endnu fortjenstfuldere at faa Materialet bearbejdet. Som det nu er, drukner man i de Tusinder og atter Tusinder af enkelte Opgivelser, og for hvert Aar bliver Materialet mere og mere uoverskueligt. Det kunde jo ogsaa tænkes, at en Bearbejdelse af hele Stoffet i nogen Grad kunde frembringe nye Synspunkter og dermed en delvis ny Arbejdsmaade ved Indsamlingen og Bearbejdelsen. Adskillige ser saaledes nu med megen Skepsis paa Beretningen af Undertitelen »Aarsberetning om danske Fugle«.

O. H.

BILLEDER AF DANSK FUGLELIV.
 FOTOGRAFERET I NATUREN AF ROAR CHRISTENSEN, DYRLÆGE.
 MED TEKST AF MAGISTER A. DITLEVSEN. III. SKOVFUGLE.

(G. E. C. Gads Forlag. Kbhvn. 1915. Kr. 1,50).

Heftet indeholder Fotografier af en Del Smaafugle oftest ved Reden, desuden bl. a. af Ravnerede med Unger, Musvaage- og Duehøgereder med rugende Fugle, Æg og Unger, nogle Billeder af Natugle og en Række smukke Storbilleder. Det hele virker meget fornøjeligt og tiltalende, selv om man kunde ønske, at nogle af Billederne havde behøvet en mindre kraftig Retouchering.

Teksten giver, hvad der med Rimelighed kan forlanges paa en indskrænket Plads. Det vilde vist være ønskeligt, om Rovfuglene var gjort lidt mindre frygtelige, og at en lille Beskrivelse som den af Natuglen, der fortærer en Solsort, var udeladt. For mange der læser Bogen, vil Natuglen for Fremtiden staa som en grum Solsort-røver, og de vil glemme, at det kun er rene Undtagelser, naar Natuglen tager en Solsort eller overhovedet en Fugl. Man skal være lidt varsom med den Slags Ting; hvor mange mindes ikke fra deres Barndoms Naturhistorie Beskrivelsen af Musviten, der »overfalder syge Smaafugle og hakker Hjærnen ud paa dem«; dette lille Træk, der sikkert skyldes en enkelt tilfældig Iagttagelse, har for mange været bestemmende i deres Syn paa Musviten.

Der blev en Gang fremsat Ønske om, at »D. O. F.'s Tidsskrift« skulde indeholde Artikler egnede til, at en Lærer kunde læse dem op for Børnene. Dem der nærer Ønske om ornithologiske Arbejder af den Art, kan man rolig henvise til nærværende Bog. Teksten er let forstaaelig, og Billederne vil sikkert interessere Børnene.

O. H.

LYNGBYEGNENS DYREVERDEN. AF HAVEBRUGSKAND.
 ANDREAS MADSEN.

(Særtryk af Lyngby Elevers Aarsskrift 1913 og 1915).

Gemt paa et Sted, hvor Almenheden vanskeligt vil finde den, giver Andreas Madsen en fornøjelig Skildring af Dyrelivet i Lyngbyegnen, særlig Fuglelivet. Det er en kundskabsrig og alsidig belæst Mand, der her fører os gennem Fuglenes Verden, glæder sig ved at iagttage deres Liv, kender deres Forhold til Mennesket, ved, hvad Digterne har at fortælle om dem, og formaar at skaffe os Rede paa de danske Folkenavne paa Fugle — et Felt, som trænger stærkt til Opdyrkning; siden F. L. Grundtvig for 32 Aar siden udgav sin lille Bog »Fuglene i Folkets Digtning og Tro« er Emnet Fugle herhjemme næppe behandlet paa den Maade, som Forf. her gør.

O. H.

STUDIER ÖVER FÅGELFAUNAN I SALLA LAPPMARK SOMMAREN 1914.
AV CARL FINNILÄ.

(Særtryk af »Acta societatis pro fauna et flora Fennica«. Helsingfors 1914).

Forf., der i 1913 besøgte et nærliggende Omraade, berejste i Sommeren 1914 en i ornithologisk Henseende saa godt som ukendt Egn, Salla Lappmark i Nordfinland. Der gives først en kort Beskrivelse af Rejsen, af Egnens Topografi og Fugle- og Dyrelivet i Almindelighed, hvorefter de enkelte Arter omtales. Bogen er ledsaget af et udmærket Kort og en Del smukke Fotografier, blandt hvilke Prisen bæres af et, der forestiller Rede med halvvoxne Unger af Silkehale, en Fugl, der var yderst almindelig i den berejste Egn.

O. H.

SVERIGES NATUR. SVENSKA NATURSKYDDSFÖRENINGENS
AARSSKRIFT 1915. (STOCKHOLM).

I et pragtfuldt Hæfte paa 250 Sider med 6 Helsidesbilleder og over 100 Tekstillustrationer udsender den svenske Naturfredningsforening sin sjette Aarsberetning. Man faar herigennem et Indtryk af den rige Virksomhed, der udfoldes i Sverig paa dette Omraade, og bliver klar over, at man i Sverig har faaet Nationen med i denne Sag. Og man kan ikke lade være at sende en venlig Tanke til vore egne Naturfredningsinstitutioner og deres Virksomhed. At tænke sig, at man endnu ikke i Danmark er naaet saa vidt, at der findes en virkelig fredet Fugleholm blandt Landets Mængde af Smaaøer og Holme!

En Artikel med 6 smukke Billeder handler om Svanerne og slaar til Lyd for deres Fredning i Sverig. Hvorledes mon det staar til med de ynglende Svaner her i Landet? Findes overhovedet den største og skønneste blandt alle vore vilde Fugle, Knopsvanen, mere ynglende i Danmark, og er der gjort noget for at beskytte de faa Par, der maaske endnu yngler?

O. H.

ANTON REICHENOW: DIE VÖGEL. HANDBUCH DER SYSTEMATISCHEN
ORNITHOLOGIE.

(Bd. II. Ferdinand Enke. Stuttgart 1914. Mk. 17).

Det andet (afsluttende) Bind af Reichenow's Værk om Fuglene foreligger nu og behandler en Del af Skrifefuglene og alle Spurvefugle. I Fortalen meddeles, at Planen for denne anden Del er en noget anden end for første, idet det paa Grund af Spurvefuglenes mægtige Artsantal er umuligt for en Del af Slægterne at faa mere med end typiske Repræsentanter, idet det Princip er bibeholdt, at for Europas og de tyske Koloniers Vedkommende saavidt muligt alle Arter er tagne med.

Om dette andet Bind gælder det samme som for første Binds Vedkommende, at det vil være en fortræffelig Haandbog for den,

som hurtig vil orientere sig i en eller anden Fuglegruppe. Beskrivelsen af de enkelte Arter maa selvfølgelig blive kortfattet med Fremhævelse af kun de vigtigste Kendetegn. Teksten illustreres med 273 Billeder, hovedsagelig af Fuglenes Hoveder. Ved de enkelte Grupper anføres den væsentligste Literatur.

O. H.

EINAR LÖNNBERG: SVERIGES RYGGGRADSDJUR. II. FÅGLARNE.

(P. A. Nordstedt, Stockholm 1915. Kr. 4,50).

Sverigs ret rige ornithologiske Literatur er bleven forøget med et nyt Værk, der væsentlig fremtræder som en »Nøgle« til Bestemmelse af Familier og Slægter samt Arterne i deres forskellige Dragter. Tillige findes ved hver Art et lille Stykke om Fuglens Udbredning og biologiske Forhold. Bogen er udstyret med omkring 70 Tegninger af karakteristiske Dele af forskellige Fugle.

Meningen med Bogen er, som Forf. udtaler i Forordet, at den skal kunne hjælpe enhver, der uden synderlige Forkundskaber ønsker at udvide sit Kendskab til Fuglene og bestemme en eller anden Art. Dertil er den sikkert ogsaa vel egnet, og da Sverig og Danmark væsentlig har de samme Arter, vil Bogen sikkert ogsaa kunne være til Nytte for dem herhjemme, der ønsker en overskuelig og let haandterlig lille Bog til at bestemme Fuglene efter.

O. H.

TÅKERN. EN BOK OM FÅGLARNAS SJÖ. AF BENGT BERG.

(Nordstedt & Sønners Forlag, Stockholm 1913).

Der gaar en bevægelse gennem hele Sverig, en gren af den store nationale, der passende kan karakteriseres gennem den svenske turistforenings Motto: »Kend dit land«. Jeg ved ikke, om konservator Bengt Berg har haft denne bagtanke ved sit store arbejde ude i naturen som fotograf og iagttager eller ved sit arbejde som eminent ornithologisk forfatter; men at ovennævnte værk er et barn af den ny tid indenfor de naturbegejstrede ornithologers række er utvivlsomt.

Forfatteren har slaet sig ned ved »fåglarnas sjö Tåkern« oppe i nærheden af Vättern; han har der levet sig ind i hele tilværelsen og naturen og forstaaet at bruge sine øjne og sine fotografiapparater. Han har set vaarsolen bryde vaager i vinterisen, set Knopsvanerne komme og afløse Sangsvanerne. Han ser Isen helt bryde op, og hvorledes søen fyldes med alle vaarens vingede dyr. Ænderne kommer i hundredevis og fordeler sig paa rugstederne; Svanerne ruger rundt i sivkoven ved foden af Ombergs højde; Kærhøgen svæver over rørene ved sin rede; Spøven fløjter i Dags mose og pylrer om ungerne; Blishøns og Lappedykker slaas og leger ude paa vand-spejlet. Han ser hele yngelen vokse til, og en stille, lun, sen sommeraften hører han de unge fugle drage bort fra deres egen sø til æventyr i fremmed land.

Det er ikke givet ethvert menneske at bruge sine øjne som denne mand, og det er heller ikke enhver, der har saadanne midler til at fæste naturens billeder paa en fotografisk plade, som han har det; men endnu færre er det benaadet at kunne skildre fuglene og naturen paa det døde papir, som han kan det. Hvad angaar hans resultater som fotograf, kan jeg ikke udtale mig; men ingen hidtil udkomne værker kan komme over hans, og kun de færreste kan naa saa højt op. Det er ganske simpelt fabelagtigt, hvad han har udrettet. Hans billeder fra Svanernes liv deroppe, hvor der ruger 30—40 par Knopsvaner, er saaledes, at man synes, alt blegner ved siden deraf. Han viser en hel række flugtbilleder; hvorledes den rugende fugl lever om sin rede, og hvorledes ungerne bærer sig ad.

Sammenholder man billederne med teksten, som man ingenlunde maa sammenligne med den tekst, der hidtil saa ofte har ledsaget fuglefotografier, faar man et saa levende og belærende billede af en fauna, der i mangt og meget minder om vor egen. Man lever sig med ham fuldstændig ind i dyrenes liv, lærer at skelne de forskellige arters særlige levevis, lærer at se paa de forskellige fugles liv og færden foraarsmaanederne igennem. Og altsammen fortæller han paa den jævne og mest elskværdige maade, uden at man dog noget sted kan spore, at han gaar paa vildspor for alene at tækkes en læsers fantasi. Han er i sin fortællemaade ædruelig og ligetil og i ordenes bedste betydning populær og videnskabelig uden at være det saa ofte usmagelige »populærvidenskabelig«. Derfor vil »lægemanden« have udbytte af at læse denne bog og se dens herlige billeder, og han vil kunne faa vakt en slumrende natursans. Det travle bymenneske, der er optaget af hverdagens slid, vil i bogen kunne fordybe sig i en skønhed og et liv, han med vemodig glæde og lykke vil mindes fra ungdommens begejstrede fotture ude i landet ved mose og sø. Og videnskabsmanden kan have godt af at dukke sit hoved ned i dette naturbad, hvor han kan lære mangt og meget, som de støvede museumsgenstande aldrig kan sige ham. Og for os unge naturmennesker og vordende ornithologer vil den være som en glød, der i et nu vil tænde en længe varende begejstringens ild til selv at gaa ud i vort eget land og søge at se paa vore fugle blot lidt paa samme maade, som Bengt Berg har gjort det.

Ja, med bedre ord kan jeg ikke anbefale denne bog til alle danske læsere; jeg er overbevist om, at ikke een, der køber den, bliver skuffet; og den fortjener den største udbredelse her hjemme, hvor den maa virke mægtigt ansporende paa os alle, om vi ikke helt skal blive tilbage for vore nordlige frænder.

Af praktiske oplysninger følgende: Bogen omhandler i 475 sider med ca. 150 fotografier alle de fugle, der i yngletiden træffes ved Tåkern. Med særlig Omhu skildres Knopsvanen (164 sider), Kærhøg, Skeand, Troldand, Taffeland, Maager og Terner; alle vaderne, som yngler dér, hvor baade tekst og billeder kulminerer i beskrivelse af Regnspoven. Har man bogen i sin haand, vil man synes, at prisen 20 kr. i virkeligheden er saare beskedent.

S. M. SAXTORPH.

SALMONSENS KONVERSATIONS LEKSIKON. ANDEN UDGAVE,
REDIGERET AF CHR. BLANGSTRUP.

(A/S. J. H. Schultz Forlag. København).

Mange fandt, at det var et voveligt Foretagende allerede nu at udsende en ny Udgave af Salmonsens Leksikon, lige da den gamle var udsolgt, medens der tilmed i Mellemtiden var fremkommen et Par andre Værker, der, omend mindre i Omfang, dog væsentligst havde samme Maal; Resultatet af det nye Leksikons Udsendelse synes imidlertid, hvad Subskribentantallet angaar, at overtræffe alle Forventninger.

I en Encyklopædi maa, selv om den er stort anlagt, Fuglene naturligvis spille en beskeden Rolle; men man kan ikke klage over den Plads, der blev dem til Del i Leksikonets første Udgave, og som gaar igen i anden. Alle større Grupper af Fugle er udførligt behandlede, og af samtlige danske Arter findes en indgaaende Om-tale, ligesom der ved de allerfleste af disse er vedføjet Afbildninger.

Begyndelsen som ornithologisk Medarbejder gjorde i den første Udgave Knud Andersen, der skrev Artiklerne til Bogstav G.; ved hans Bortrejse til Bulgarien overtog E. Bay en kort Tid Medarbejderskabet, men afgav dette, da han deltog i Sverdrups fire Aars Tur til Amerikas nordligste Egne, hvorefter O. Helms skrev Resten af samtlige Fugle-Artikler fra Bogstavet H. Den samme Forfatter er nu begyndt at skrive om Fuglene i Leksikonets nye Udgave; de to udkomne Bind indeholder af større ornithologiske Artikler bl. a. Agerhøne, Alkefugle, Albatros, Archæopteryx og Bekkasiner, alle Artiklerne forsynede med talrige Afbildninger.

Foruden af Tekst-Illustrationerne bliver Værket ledsaget af en Mængde farvetrykte Tavler, for Fuglenes Vedkommende 8 (foruden Tavler med Duer og Fjerkræ), malede af Poul Jørgensen. De foreligger alle færdige, og Kunstneren maa siges at have løst sin Opgave udmærket. Det er jo ikke let paa et Billede at faa samlet 20 eller flere Arter, saa at det ikke ser altfor urimeligt ud; denne Vanskelighed synes heldig undgaaet her, og Farvetavlerne f. Eks. af Ænder og Sangfugle giver alt, hvad der kan fordres, og vil yde en god Hjælp til Bestemmelse af de enkelte Arter.

Værket vil udkomme i ca. 20 Bind med 2 Bind aarligt, og Prisen for hvert Bind er 10 Kr.

P. J.